

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

бакалавра

на тему: РОЗРОБКА ОБКЛАДИНКИ ТА ІЛЮСТРАЦІЙ ДО КНИГИ
КАТУ ВІРСХАЛ «TEEN WITCH»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0229-1
спеціальності 022 «Дизайн»
освітньо-професійної програми «Графічний дизайн»
Солом'яна Анастасія Сергіївна

Керівник: ст. викл. кафедри дизайну,
_____ Олександр БРЯНЦЕВ

Рецензент: професор кафедри дизайну
доктор філософії у педагогічних науках,
_____ Володимир КАРДАШОВ

Запоріжжя
2023

АНОТАЦІЯ

Солом'яна А. С Розробка обкладинки та ілюстрацій до книги Katy Birchall «Teen Witch»: кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 022 «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» / наук. керівник О. А. Брянцев. Запоріжжя: ЗНУ, 2023, 63 с.

UA: Робота викладена на 63 сторінках друкованого тексту. Перелік посилань включає 37 джерел. Об'єкт дослідження: ілюстрування книжкової продукції. Предмет дослідження: ілюстрація для читачів підліткового віку. Мета дослідження: розробити серію сюжетних ілюстрацій та обкладинку до книги Katy Birchall «Teen Witch» для читацької аудиторії підліткового віку, проведено теоретичний аналіз літератури з теми дослідження, вивчення передового досвіду розробки ілюстрацій для підлітків аналіз аналогічних доробків. В роботі розглянуто поняття ілюстрація, історія розвитку ілюстрації. Описано розробку власних ілюстрацій до книги.

Ключові слова: ілюстрація, книжкова ілюстрація, підліткова ілюстрація

Solomyana A. S. Designing of Cover and Illustrations for Katy Birchall's «Teen Witch» Book: Bachelor's Thesis in Specialty 022 «Design» of the Educational and Professional Program «Graphic Design» / Sci. adv. O. A. Briantsev. Zaporizhzhia: ZNU, 2023, 63 p.

ENG: The work is presented on 63 pages of printed text. The list of references includes 37 sources. Object of research: illustration of book products. Research subject: illustration for teenage readers. The purpose of the research: to develop a series of story illustrations and a cover for Katy Birchall's book «Teen Witch» for a teenage readership, a theoretical analysis of the literature on the topic of the research was carried out, the study of best practices in the development of illustrations for teenagers and the analysis of similar works. The work considers the concept of illustration, the history of the development of illustration. The development of own illustrations for the book is described.

Key words: illustration, book illustration, teenage illustration

Апробація кваліфікаційної роботи:

1. Солом'яна А. С., Брянцев О. А. Особливості ілюстрування дитячих книг. *Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології* : I міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 12 грудня 2022) : ЗНУ, 2022. Т. 2. С. 76-78. DOI: 10.5281/zenodo.7489468.
2. Солом'яна А.С. Особливості ілюстрування книг для дітей підліткового віку. *Молода наука: зб. мат. XVI університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених* (м. Запоріжжя, 17-22 квітня 2023) : ЗНУ, 2023. Т. 2. С. 207-210

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки і психології

Кафедра дизайну

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 «Дизайн»

Освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри дизайну

_____ Ганна ЧЕМЕРИС

«___» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Солом'яній Анастасії Сергіївні

1. Тема роботи: Розробка обкладинки і ілюстрацій до книги Katy Birchall «Teen Witch»
керівник роботи ст.викл. Брянцев О.А. затверджені наказом ЗНУ № 341-с від
22.02.2023

2. Строк подання студентом роботи: 15.06.2023

3. Вихідні дані до роботи: книга Кейті Бірчал «Не жартуйте з відьмою»

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що належить розробити): Ілюстрація дитячої книги як спосіб візуалізації. Види та походження книжкової ілюстрації. Особливості ілюстрування книг для підліткового віку. Аналіз аналогів книжкових видань. Розробка ілюстрацій. Пошуково-проектний процес.

5. Перелік графічного матеріалу: презентація, демонстраційна графіка, оригінал-макет розробки

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали консультанта	Дата, підпис	
		Надано	Отримано

7. Дата видачі завдання: 1.11.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	<i>Призначення наукового керівника, затвердження теми.</i>	22.10.2022	
2	<i>Отримання завдання на проведення дослідження теми Розробка обкладинки і ілюстрацій до книги Katy Birchall «Teen Witch»</i>	22.10.2022-23.10.22	
3	<i>Проведення передпроектного дослідження: аналіз продукції та її аналогів, опис цільової аудиторії, дослідження ринкової ситуації тощо. Пошукові й ескізні роботи. Підготовка чернетки теоретичного розділу.</i>	23.10.2022	
4	<i>Проведення проектування: прототипування, ескізування, розробка варіацій, розробка концепту графічної форми.</i>	14.12.2022-29.04.2023	
5	<i>Подання тез, участь у науковій конференції «Молода наука»</i>	01.04.2023	
6	<i>Написання і подання тез для участі у міжнародній науково-практичній конференції «DVAC'22».</i>	03.04.2023	
7	<i>Оформлення результатів проектування (чернетка пояснювальної записки), підготовка презентаційної візуалізації розробленого концепту графічної форми (варіанти графічної частини проекту) та розробка чернеткових оригінал-макетів.</i>	15.05.2023	
8	Попередній захист кваліфікаційного проекту на кафедрі.	26.05.2023	
9	<i>Усунення зауважень, врахування рекомендацій керівника. Чистове оформлення роботи.</i>	05.06.2023	
10	<i>Проходження нормоконтролю (оформлення ПЗ згідно чинних Стандартів).</i>	11.06.2023	
11	<i>Рецензування кваліфікаційного проекту. Доопрацювання кваліфікаційного проекту з урахуванням рекомендацій рецензента. Отримання рецензії.</i>	14.06.2023	
12	<i>Подання роботи і рецензії науковому керівникові на підготовку відгуку. Написання відгуку керівником.</i>	14.06.2023	
13	<i>Подання роботи на антиплагіат-перевірку Unischek. Отримання довідки про перевірку.</i>	16.06.2023	
14	<i>Отримання допуску до захисту. Подання всіх друкованих та електронних матеріалів кваліфікаційної роботи на кафедру. Розміщення тексту роботи у репозитарії ЗНУ.</i>	20.06.2023	
15	Захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.	19.06-24.06.2023	

Студент

_____ (підпис)

Анастасія СОЛОМ'ЯНА

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Олександр БРЯНЦЕВ

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

_____ (підпис)

Ганна ЧЕМЕРИС

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ІЛЮСТРАЦІЯ ДИТЯЧОЇ КНИГИ ЯК СПОСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ.....	8
1.1 Види та походження книжкової ілюстрації.....	8
1.2 Особливості ілюстрування книг для підліткового віку.....	14
1.3 Аналіз аналогів книжкових видань.....	20
РОЗДІЛ 2 ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ІЛЮСТРАЦІЙ.....	33
2.1 Опис пошуково-проектного етапу.....	33
2.2 Програмне та технічне забезпечення для розробки ілюстрацій.....	41
2.3 Опис фінального проектного рішення.....	47
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТОК А Обкладинка книги.....	56
ДОДАТОК Б Ілюстрації до книги.....	59
ДОДАТОК В Візуалізація ілюстрацій	63
ДОДАТОК Г Послідовність розробки ілюстрацій	65

ВСТУП

Актуальність. Час та розвиток навколишнього світу вносить свої корективи до вподобань людства. Відносно читання, паперові книги замінюються електронними, проте книга як об'єкт читання залишається. Ілюстрація викликає різні емоції, в залежності від її подання. Набагато цікавіше розглядати деталі стилізованого яскравого малюнку перегортаючи сторінки, і з кожною ніби поринати в новий фантастичний світ. Значна кількість молоді може вважати читання нудним, саме через брак емоцій, які викликає оформлення та ілюстрація в книзі, тому велика задача ілюстратора не лише зробити гарну картинку, а й передати емоції, настрої книги та сюжету. Підлітковий вік є найважливішим в житті людини, адже саме в цей період відбувається величезна кількість як зовнішніх так і внутрішніх змін. Змінюються смаки, уподобання та загальне уявлення про світ.

З огляду на актуальність поширеного попиту на розробку ілюстрацій до книг, потребу у стилістиці ілюстрації до вікових обмежень, зумовлено вибір теми кваліфікаційної роботи: *«Розробка обкладинки та ілюстрацій до книги Katy Birchall «Teen Witch».*

Об'єкт дослідження – ілюстрування книжкової продукції.

Предмет дослідження – ілюстрація для читачів підліткового віку.

Мета: розробити серію сюжетних ілюстрацій та обкладинку до книги Katy Birchall «Teen Witch» для читацької аудиторії підліткового віку.

На основі об'єкту, предмету та мети визначено наступні **завдання:**

1. проаналізувати літературні і інтернет джерела;
2. провести аналіз аналогів ілюстрацій для підлітків;
3. визначити стилістичні рішення для оформлення ілюстрацій для читачів підліткового віку;
4. розробити та описати процес розробки концепції унікальних стилізованих ілюстрацій та обкладинки до книги.

Практичне значення одержаних результатів дослідження допоможе у зацікавленні молодого покоління літературними творами, за допомогою яскравої візуалізації, сприяння читанню та розвитку, збереження здорового зору та вміння мислити аналізуючи твір та зображення. Розвиток творчого мислення, вдосконалення фантазії, уваги та уваги до дрібних деталей.

Апробацію наукового дослідження було здійснено шляхом публікації тез доповідей у збірці матеріалів I міжнародної науково-практичної конференції «Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології» у 2022 р. та XVI університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука» у 2023 році.

Структура пояснювальної записки до дипломної роботи складається зі вступу, двох розділів, висновку і списку використаних джерел а також додатків. В першому розділі «Ілюстрація дитячої книги, як спосіб візуалізації. Різновиди ілюстрацій» розповідається про класифікацію ілюстрацій, значення їх використання в книгах для дітей підліткового віку та проведення аналізу аналогів. В другому розділі, представлено етапи технічної розробки проекту, пошук відповідного стилю для оформлення обкладинки та ілюстрацій.

РОЗДІЛ 1

ІЛЮСТРАЦІЯ ДИТЯЧОЇ КНИГИ ЯК СПОСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ

1.1 Види та походження книжкової ілюстрації

Книга – це диво, створене людиною. Ми знайомились з нею с самого дитинства, читаючи казки із яскравим ілюстративним супроводженням. Щодня ми маємо справу з книгою. Про все ми дізнаємося з книг. За допомогою книг, ми можемо подорожувати в часі, дізнаючись, як жили люди в давнину [1]. Розвиток книги має свою довгу історію. Шлях розвитку книги починається ще з перших глиняних таблиць, і продовжується вже до сучасних паперових та електронних книг. Саме в перших розвинених цивілізаціях з'являються перші книги, а саме: Вавилоні, Шумері, Стародавньому Єгипті, Ассирії. Книги необхідні для функціонування державного апарату, адже виникала потреба у веденні державних записів, родоводів царів, рішень судів, бухгалтерських документів та інших записів. Саме всі ці ділові документи формували перші книги [2, с. 255-257].

Творчий початок людини завжди хотів бачити щось більше, крім простих ділових записів. Перша художня книга в історії – «Епос про Гільгамеша», яка з'явилася в стародавньому Шумері. Вона розповідає нам про пригоди казкового героя Гільгамеша. Перші з найперших книг, писалися на глиняних плитах. Проте, використовувати папірус для записів було набагато зручніше і швидше, ніж писати літери на глиняних табличках. Незабаром для створення стародавніх книг, основним матеріалом стали саме єгипетські папіруси. Фінікійське місто Бібл, було одним з найбільших постачальників папірусу, чие ім'я стало асоціюватися з книгами, саме від назви цього міста походять такі слова як «Біблія» та «бібліотека».

Книжкова ілюстрація є елементом книжки, що пояснює текст наочно або тлумачить його, тим самим даючи зрозуміти літературний зміст по-новому. Саме ті епізоди, що найкраще розкривають зміст тексту, обираються для ілюстрації.

За місцем розташування в книзі ілюстрації поділяють на: заставку (початок тексту або розділу у верхній частині сторінки); кінцівку (кінець книги або розділу); ініціал (заголовна орнаментована літера, з якої починається книга та розділ);

Ілюстрації розміщуються у різні способи: на частину або всю сторінку; можуть займати повний розворот сторінки; бути розміщеними в середині тексту, обтікати текстом усіх боків або між абзацами [1].

Ілюстрацію можна розглядати як самостійний жанр графічного мистецтва. Розповідь ілюстрації визначається виходячи з літературного твору, а не за вільним вибором художника. Художниками книги розробляється: тип видання, конструкція книги, ілюстративний цикл та декоративне оформлення. Конструкція книги залишається традиційною: обкладинка, книжковий блок, палітурка, суперобкладинка, форзац, титульний лист, шмуцтитули, ілюстрації та шрифти.

Ці елементи, об'єднуються в єдиний ансамбль [1]. Книжкова графіка передає вигляд предметів і явищ навколишнього світу, відображаючи дійсність через образне, наочне відтворення її зримих форм. Книжкова графіка, у свою чергу, є складовою частиною книжкового видання [2, с. 255-257].

Говорячи про ілюстрацію, не можна не звернутися до історії її розвитку. Свій початок вона бере з винаходу друкарства, до кінця XIV - початку XV століття в Європі. Друк здійснювався за допомогою притискання паперу до спеціальної дошки, на якій гравірувався текст ілюстрації. Ілюстрації були такими ж чорними як і текст, завдяки змащуванню дошок чорною фарбою. Вперше, ксилографія використовувалась в Європі до кінця XIV - початку XV століття. Таким способом друкуються всякого роду священні зображення [3].

Перша книга, надрукована рухливими літерами і забезпечена ксилографічними ілюстраціями, була видана в Бамберзі, в друкарні Пфістера, в 1461 році (під назвою «Edelstein» – дорогоцінний камінь) [3].

У другій половині XV століття був здійснений перехід унікальних листів до багатотиражної і ілюстративної ксилографії представляють так звані

«блокові», або «колодкові», книги (Blockbucher), тобто серія картинок с короткими поясненнями, де і букви тексту, і відносяться до нього зображення вирізані і надруковані з однієї дерев'яної дошки [3].

Початок ХХ в. визначається багатьма висококласними зразками книжкового мистецтва. У книжковому знаку ХХ століття переважають такі техніки як ксилографія і офорт. різноманітна тематика — символічний знак, орнаментальний візерунок, фігурна композиція і пейзаж [3]. В давні часи книга мала неабияку цінність яку мали дозволити собі тільки феодали монастирі та купці, то їх карбували особливим відповідним знаком приналежності певній особі. Звичка карбувати цінні речі, до яких також відносяться книги з'явилася в Німеччині і саме там зародився так званий книжковий знак екслібрис.

Визначення «екслібрис» походить від латинських слів «Ex libris». Екслібрис — книжковий знак — це особлива композиція, яка вказує на приналежність книги. Ця композиція може бути зображена текстом, або зображенням без тексту. Саме текст визначає безпосередньо приналежність книги, в той час як зображення може нести асоціативну або декоративну функцію. Протоекслібрисами — попередниками екслібрисів були відтиски печаток, що датуються ХХІІІ ст. до н.е. [4].

Екслібрис нині своєрідний жанр книжкової графіки, його славна історія продовжується вже більше п'ятиста років. багатовіковий розвиток пройшло мистецтво книжкового знаку. Еволюція стилю, за визначенням дослідників, тісно пов'язана з характером сучасних книжкових прикрас [4]. Частина ілюстрування, яка полонила серце мільйонів читачів є комікс.

Комікс (англ. comics, множина від comic — комедійний, комічний, смішний) — жанр, у якому поєднано послідовність малюнків та карикатуру разом з літературою (короткі тексти у вигляді «мовної хмари»). Комікс являє собою серію зображень із короткими текстами, що зображують певну історію. Ін. назва — мальована історія. Бувають «німі» комікси з інтуїтивно зрозумілим сюжетом [5].

Коміксом також можна назвати послідовну закінчену розповідь, яка

утворюється за допомогою взаємодії зображень і написів. Перші комікси з'явилися з європейської політичної карикатури, з якої комікс взяв багато чого — наприклад, бульбашки діалогів. Спочатку комікс був суто розважальним жанром, звідси і отримав свою назву, тобто смішний або комічний. Поява коміксу визначається у США в кінці 19 ст. [5]. Сюжети цього жанру прості та примітивні і як правило, друкувались у низькоякісних журналах. Саме через це репутацію коміксів було зіпсовано на довгі роки, лише відносно недавно комікс отримав визнання і респектабельні назви, які б не драгували художників та авторів [6].

Комікс дотичний до трьох видів мистецтва — графіки, кіномистецтва та літератури. Саме з кіно, комікс має найбільше схожості, що доводить достатньо велику кількість кіноадаптацій саме коміксів, і дехто говорить вже про явище кінокоміксу. Наразі сучасне становище цього жанру значно посилилось, тож з'явилися нові назви до цього всього [6].

Сайлентбук, або ж «тиха книжка» — це візуальний спосіб розповісти історію. Особливість таких видань у тому, що замість слів сюжет відтворюють ілюстрації, образи, кольори. Набуває все більшої популярності у світі, адже інколи тексту недостатньо аби висловити увесь сенс [6].

Пор-ап книги — книги з об'ємними (тривимірними) зображеннями. Особливістю таких книг є те, що об'ємні фігури створюють ефект 3D, вигулькуючи перед читачем [7].

Поп-ап (від англ. «пор-ап» — вискакувати або раптово з'являтися) — ця техніка полягає у створенні об'ємних рухливих ілюстрацій на основі паперових конструкцій. Саме в США у 60-70-ті роки виник цей термін для опису конструкцій у книгах, які роблять ілюстрацію об'ємною, дозволяють її рухати та підіймати [7]. Це диво книговидавництва має дуже довгу й цікаву історію. Перші книги з рухомими елементами з'явилися ще в XIII столітті: рухомі зображення були створені каталонським поетом та філософом епохи Середньовіччя Раймондом Луллієм, він створив паперові частини на основі дискового механізму, щоб проілюструвати свою астрологічну теорію. Згодом,

формат об'ємних книг був застосований медиками для анатомічних зображень, а також широко використовувався астрономами та архітекторами. Ці видання мали складні конструкції та різноманітні форми [7].

Перші книги у форматі поп-ап створювали зовсім не для дітей, вони були суто науковими. В Англії та Німеччині у XIX столітті з'явилися перші «живі» казки для дітей [7]. Техніка поп-ап міцно закріпилася в дитячому книговидаванні вже до 30-х років XX ст. [7]. В 1929 році, коли англійський редактор Луї Жиро почав випускати щорічний збірник дитячих оповідань «Daily Express Children's Annual» стався великий стрибок уперед у галузі дитячих об'ємних книг. справжній розквіт поп-ап видавництва відбувся у 1960-1990-ті роки. [7]. В цей час публікується велика кількість дитячих розкладанок, а в 1993 році було створено товариство рухомих книжок, під назвою «Movable book society» для обміну інформацією серед колекціонерів та книговидавців [7].

Ілюстрація знаходиться на кордоні графічного дизайну та образотворчого мистецтва, за допомогою використання методів мистецтва, відтворюється задум проєкту. Одна з вимог до художника, щоб він став співавтором книги, зробив зримими образи та ідеї письменника, для кращого розуміння змісту, конкретного уявлення щодо епохи, побуту та оточення героїв книги [3]. Але при цьому ілюстрація не повинна бути простим графічним переказом тексту. Слід пам'ятати, що важливим є те, яким чином техніка ілюстрації поєднується з задумом і доносить бажаний зміст і настрої до читача.

Технічний прогрес та розвиток графічних редакторів дозволяє створювати технологічно складні роботи, поєднуючи різноманітні прийоми. Ілюстратори використовують синтез багатьох стильових технік та напрямків, при цьому вільно інтерпретуючи своє візуальне бачення тексту, саме цьому посприяла епоха постмодернізму [8, с. 159-160]. Класичні техніки графічного рисунку а також естампу (і навіть живопису) – туш, графіт, акварель, пастель, кольорові олівці та лайнери, темпера, акрил, олія, мішані техніки, аплікація, колаж тощо є затребуваними у графічному дизайні. До того ж і комп'ютерна графіка все активніше інтегрується у сферу книжкової індустрії, дозволяючи художникам

розвивати ідеї, які б були занадто складними для реалізації за допомогою ручної роботи [9]. Тому, художники, що займаються ілюстрацією мають змогу спиратись не на цензурні, не на технологічні обмеження, вільно працюючи в певній техніці [10].

Ілюстративне оформлення є дуже важливим, адже діти починають розвиватися саме з перших книг. Завдяки книгам у них формується уявлення про світ. Створення цікавого ілюстративного наповнення у дитячій літературі є важливою складовою процесу роботи над дитячою книгою [10]. Усі учасники цього процесу (видавець, художній редактор, дизайнер) створюючи видавничий продукт для особливої читацької аудиторії, беруть на себе неабияку відповідальність, саме тому, вони мають дотримуватися всіх вимог, регламентованих видавничими стандартами, поліграфічною специфікою та гігієнічно-санітарними нормами [10]. Особливо важливо передавати настрій та атмосферу книги через ілюстративне оформлення дитячої книги, адже як вже було зазначено, саме з перших книг у маленької людини формується уявлення про світ [10].

Книжкова ілюстрація відіграє провідну роль у формуванні художнього смаку та фантазії. створюючи картинки у книгах, обов'язково треба враховувати вік дитини, для правильного розуміння нею того чи іншого зображення. В першу чергу дитячу увагу привертає обкладинка і палітурка в книзі, тому вони мають бути яскравими, щоб заінтригувати юного читача [10].

За для вдалого підбору ілюстрацій літератури є дотримання відповідних вікових особливостей, адже з віком змінюються вимоги до змісту, структури, розміщення та кольорової гами. Видання поділяють на чотири групи, залежно від вікової категорії читачів: для дітей віком до 5 років; від 6 до 10 років; від 11 до 14 років; для підлітків від 15 до 18 років [11].

Для першої групи ілюстрованість видання рекомендовано не менше 75 %. Ілюстрації мають займати не менше 50 % сторінки книги. Ілюстрованість видання для другої групи визначають не менше 30 %. Відстань від малюнка до текстівки має бути не менше 6 мм. Для третьої групи видань допускається

розміщення ілюстрацій на берегах (окрім корінцевого) за умови збільшення берега на 30 %. Відстань від ілюстрації до текстівки теж мусить бути не менше 6 мм [11].

Для четвертої групи примірники видання мають бути забраковані у разі дефектів відтворення ілюстрацій, коли сприйняття зображення неможливе: багато ділянок забитих фарбою, здвоєний друк, несуміщення фарб; неправильність розміщення зображень, дзеркальне зображення ілюстрацій. Відстань від ілюстрації до текстівки має бути не менше 6 мм [11]. Потрібно також враховувати вікові етапи в особливостях сприймання дитиною образотворчого мистецтва.

1.2 Особливості ілюстрування книг для підліткового віку

Період зростання та трансформації з маленької дитини до дорослої людини відображається в різних сферах її життя, змінюються ідеали, мислення, сприйняття та вивчення світу переходить з засвоєння з основних понять до усвідомлення більш глобальних філософських питань. Дитина-підліток намагається зрозуміти відносини в дорослому світі, взаємодію між дорослими людьми, їх поведінку [12]. Вибір літератури також спирається на більш дорослі проблеми, але тут також важливо розуміти різницю між підлітковими періодами. Навіть в різниці три роки відбувається величезний прорив в розвитку як фізичному так і духовному. Читач у віці 10-15 років вчиться застосовувати прочитане, вибираючи саме те, що асоціює з собою найбільше.

Діти мають дізнаватися щось про взаємини з однолітками, про цінність дружби. Підліткам про перше кохання і взаємини з батьками – натомість їм пропонують «Кайдашеву сім'ю». Постає питання, на основі чого формується зацікавлення книгою, якщо психологічні підстави довіряти певним шаблонам давнього минулого, розчинились і зараз можуть радше нашкодити [11]. Сюжети, які можуть зацікавити підлітків – занурення у свій внутрішній світ та самопізнання. Коли кожен із нас побачить свого внутрішнього підлітка, то

згадає, що було тоді цікаво. В дітей є потреба знати саме те, що вони хочуть, до чого в них може бути великий потяг – це теми найближчого рівня. Однолітки, дружба, стосунки в школі, стосунки з протилежною статтю та в сім'ї з батьками [11].

В останні роки в українській літературі з'явилося чимало нових творів, у яких порушуються ті проблеми, які хвилюють сучасних підлітків, а саме: взаємини з батьками й однолітками, перше кохання, дружба, життя дітей вулиці тощо. Вони вимагають єдиної концепції у вивченні в школі та в позашкільний час, та очевидно, будуть цікавими для юних читачів [12, с. 123].

Психологиня Наталія Скакун зазначає, що підлітки орієнтовані на колектив та однолітків. Для цієї категорії важливо робити обговорення соціальних речей. Особливо в цьому віці є цікавість розповісти комусь свою власну думку. «Порада для дорослих – обирати книжки із життєвою історією, над якою можна рефлексувати. У цьому віці треба обговорювати книжки з дитиною без нотацій та оціночних суджень. Треба говорити як з другом, нарівні», – каже психологиня.

До того ж, книжка може стати помічником у підлітково-перехідному періоді. Видавництва не дарма публікують книжки з важкими темами для цього віку: про смерть, невиліковні хвороби, втрати, серйозні ситуації на планеті. Психологиня звернула увагу на те, що діти будуть готові до важких тем у цьому світі, якщо обговорювати з ними книжки. Емоційним дітям краще підібрати «легші» версії. У випадку, якщо дитина цікавиться якоюсь конкретною темою, це означає, що для цього є якийсь конкретний мотив, потрібні відповіді на це запитання, – зауважує психологиня Наталія Скакун. Ніколи і нічого не буває просто так [13]. Книга в такому випадку може стати посередником між дорослими та дітьми. Вимоги до книжкової ілюстрації підліткової читацької аудиторії не мають великих обмежень та обов'язкового зображення предметів навколишнього предметного світу у достатньо реалістичному вигляді.

Враховуючи те, що дитина в підлітковому віці вже має уявлення про предметне середовище, допускається більш урізноманітнений ілюстративний

матеріал, застосування стилізації, за допомогою якої світ представляється не в буквальному сенсі, а через відчуття та атмосферну картинку. Ілюструючи книги для підлітків, акцент робиться не на вивченні предметів, які оточують дитину і реального світу, а представленні вже відомих основних понять в новому, невизнаному вигляді.

В цьому віці дитина більш схильна до відлучення від реальності, ідеалізації світу через образні зображення, які приваблюють своїм стилем, дозволяючи відволіктись від важких етапів підготовки до серйозного дорослого життя. Підліток дуже часто має схильність до втікання від реальності, поринаючи в інший світ своїх ідеалів мрій та фантазій, тож дуже важливо в ілюстраціях враховувати, та створювати не лише гарну, а ще й стильну картинку, зі смаком, оскільки цьому підлітки приділяють дуже велику увагу.

Характеристика оформлення книг для підлітків максимально наближена до дорослих книг. Їх кількість зменшується адже більша увага приділяється тексту. Часто зображення на обкладинці є єдиною ілюстрацією. Вважається що підліток вже має уявлення про навколишній світ, тому немає великої потреби у реалістичності ілюстрацій, надання предметам або героям більш природного вигляду. Ілюстрації можуть як чорно-білими так і кольоровими [14].

Ілюстрації обкладинок книг для підлітків демонструють переживання героями певних комунікативних станів, емоційних переживань, бажань та почуттів. Велика увага приділяється так званому «підлітковому стилю» героїв [14]. Враховується стиль одягу, зачіска, колірні уподобання, які користуються попитом у цьому віці, адже підліток починає утворювати свій власний стиль і поведінку. Надається увага зображенню емоцій героя, його характеру, надання статусу лідера або тихоні через образ, вираз обличчя або позу.

На дитину естетично впливає саме художньо виконана ілюстрація, вона допомагає їй розвинути гарний художній смак [15]. Сприйняття в дитячому віці характеризується образністю, саме тому естетичний вплив книги на дитину буде тим більш вагомий, чим більше цієї образності несе в собі ілюстрація та елементи за допомогою яких вона оформлювалась [16]. Щоб більше

ознайомитися з особливостями розробки та прикладами книжкової ілюстрації для дорослих та підлітків варто звернутися до проєктів ілюстраторки та співзасновниці студії «Сері/граф» Жені Полосіної [17].

В своєму інтерв'ю ілюстраторка зазначає, що ілюструвала і дитячі, і дорослі книги. Наприклад, «Реактори не вибухають» – підліткова книга (див. рис 1.1) та «Автобіографічні записки Малевича» – доросла (див. рис. 1.2.) Також вона звертає увагу, що якщо мова йде про книгу для молодшого віку, наприклад, 3–5 років, то є певні вікові обмеження, пов'язані з психікою дитини, бо вона сприймає зображення по-іншому до певного віку. Але якщо книга для 11-річних, то підхід не обов'язково має відрізнятися від ілюстрування «дорослої» книжки. Це ж історія про досвід читання та розглядання [17].

Рисунок 1.1 – Ілюстрація та ескіз до книги «Реактори не вибухають»

Ілюстрації до автобіографічних текстів Казимира Малевича, про його роки в Україні, мистецтво та улюблений бутерброд. «Нашим завданням було зробити ілюстрації, що б не стали епігонством, але були трохи оммажем. І без чорних квадратів» – зазначає ілюстраторка [17].

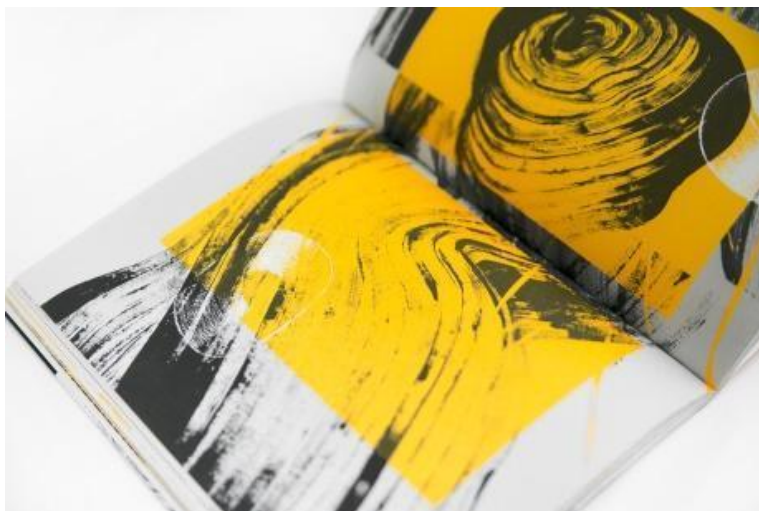

Рисунок 1.2 – Ілюстрація до книги «Автобіографічні записки Малевича»

Великим і дуже важливим етапом під час розробки ілюстрацій для підліткового віку є вибір кольорів для майбутніх зображень. Художники для створення ілюстрацій зазвичай використовують три основних кольори спектра при виборі оформлення дитячих книжкових видань. Це палітра RGB, або, якщо говорити точніше відтінки жовтого, червоного та синього. Поєднання цих кольорів в дітей сприймається краще. Вважається, що при оформленні дитячого книжкового видання, краще використовувати саме ці основні кольори. Але при цьому, треба брати до уваги, який вплив здійснюватиме колір або його відтінок на психологію дитини, відповідно її віковій категорії.

Ще одним яскравим прикладом для вивчення книжкової ілюстрації для підлітків є книга «Ізоляція» видавництва «Ранок» (див. рис. 1.3.) Особливість цієї книги – це те, що написана вона завдяки конкурсу «Анти Твір», який проводиться щороку завдяки підтримці Мистецького Арсеналу. Мета конкурсу – спонукати підлітків критично мислити, виходити за рамки дозволеного і водночас показати своє бачення світові. До цієї збірки увійшло дев'ять творів фіналістів конкурсу, молодих письменників-початківців, чиї тексти дуже надихають йти далі та не здаватися за будь-яких обставин [18].

26.02.2020
 — А де ти поклав ті штани? Агов? — Катя хаотично перебирала акуратні купки одяжі на зліганому простиралді у квіточки. Купки одяжі розлітались, як листя при сильному вітрі, змішуючись і перемішуючись.
 — Та там! — почувся легкий тенор із ванної.
 — Де?
 Зав'язься, кімнату обшукала поліція або пограбували бандити.
 — Та в суцї, любя.
 — І не можна було зразу сказати? — Спересердя дівчина вдарила пружиний матрац і вилася за відкритий дорогий «Карлтон», що стояв на підлозі. — То все там, і там, і там, і там!
 — Ну заспокойся... — Зеленоокий бронець висирнув із ванної і повільно наблизився до Каті. — Давай я сам.
 Животики уже почав випирати, натискаючи на термін, що поволі зближувався. Катя тихо й ніжно погладдила креманий світ.
 — Нічого, усе добре. Я сама.
 Дівчина встала. Уже не зовсім акуратні купки одяжі почали перебігатися до валізи.
 — Думаєш, Останчик буде сумувати? — спитав чоловік, обережно докладаючи штики й мило до «Карлтона».

< 43 >

Рисунок 1.3 – Ілюстрація до книги «Ізоляція»

Світлана Валеріївна Прищенко – професорка кафедри дизайну та докторка мистецтвознавства зазначає, що «в умовах урбанізму людство втратило почуття гармонії та внутрішній спокій, втратило почуття краси природи, технократичне сіре буття позбавляє нас розмаїття кольорів, ми стаємо «емоційно-нейтральними» [19]. Це може викликати ряд психологічних проблем, особливо у дітей підліткового віку, тому колір є основою сприйняття книги та створення позитивних емоцій. Саме колір може викликати так званий «характер» книги, залишати особливий «після смак» та забезпечити її запам'ятовування саме через колірне рішення [18].

Червоний колір для дитини – сильний подразник. Він навіть спокійних дітей зазвичай спонукає до надмірної активності та навіть дратівливості. Але в той же час, червоний колір може спонукати до певних дій та викликати відчуття радості. Жовтий колір вважається кольором гармонії. Відтінки жовтого кольору викликають радісні відчуття, стимулюючи до слухняної та зосередженої поведінки. На збуджену та нервову дитину, жовтий колір впливає особливо сприятливо. Варто зазначити, що жовтий колір стимулює апетит, це стосується як дітей так і дорослих людей. Зелений колір має заспокійливу функцію, також він має вплив на розвиток і зміни характеру у дітей. Цей колір підвищує інтерес до навчання і стимулює до глибокого пізнання навколишнього світу. Відтінки зеленого кольору вселяють сміливість, грають велику роль у формуванні

впевненості в собі. Проте якщо дитина флегматик, занадто велике захоплення зеленим кольором не рекомендується [18]. Синій колір – вважається символом чистоти та глибини. Відтінок синього спроможен пробудити уяву і викликати інтерес до «далеких світів» навіть у найпасивнішої дитини. обов'язково треба використати хоча б невелику кількість синього, якщо метою є привернути увагу до чогось конкретного [18].

Кольором свіжості, легкості і невагомості є блакитний. Цей відтінок розслабляючим чином впливає на дитячий організм загалом, він заспокоює. Цікаво, що навіть з медичної точки зору, здатність знижувати тиск має саме блакитний колір. Зняти напруження в кінці дня, допомагає також саме блакитний колір. Проте перенасичувати ілюстрації цим кольором не варто. Якщо використовувати занадто багато блакитних відтінків, це може спричинити відчуття холоду і відчуження. Стати дитині більш товариським, допоможе помаранчевий колір. Він допоможе сформувати вміння простіше спілкуватися з людьми навколо. Також, помаранчевий, допомагає краще перенести час перебування в самотності [18]. Відмінним символом духовної досконалості і чистоти може бути фіолетовий колір. Він спричиняє у дитини відчуття внутрішнього спокою і гармонії [18].

В тому випадку, якщо ілюстратору вдалося зробити ілюстрації з гумором і вигадкою обравши в ході роботи гармонійне поєднання кольорів, то вони, беззаперечно, будуть стимулювати високий естетичний смак у дитини. Дитині необхідна яскрава та неповторна книга; дати саме таку книгу є найголовнішим завданням художника [18]. Саме така книга буде запорукою того, що юний читач вподобає її. В дитячій літературі ілюстрації можуть існувати в різноманітних стилях. Вони можуть мати реалістичний і абстрактний вигляд, бути як чорно-білими та кольоровими. Найголовнішим аспектом є виразність малюнка, який би сприяв формуванню позитивних емоцій [18].

1.3 Аналіз книжкових видань для підлітків

Як вже було зазначено, підлітковий вік – є одним з найцікавіших та найважливіших етапів у житті кожної людини. Саме в цей час, діти роблять перші спроби у перегляді своїх цінностей, пізнання себе й рішучість на перші спроби відокремитись від батьків. Підлітки є надзвичайно емоційними, деякі з емоцій, вони подекуди можуть навіть не усвідомлювати. Саме по тій причині діти звертаються за відповідями до зовнішнього навколишнього світу, зокрема до книжок [19].

Варто зазначити, що на сьогоднішній день Українська книжкова графіка швидко розвивається, це пов'язано з потребою на ринку саме українських видань, зниженням попиту на російські видавництва, і надання переваги зарубіжним видавництвам. Добираючи ілюстрації для майбутнього проекту, дуже важливим етапом є аналіз українських книжкових видань, для будь-якої вікової категорії та ознайомлення з відомими українськими ілюстраторами [20]. Говорячи про дитячу книгу, перш за все варто згадати видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га», засновником якого є Іван Малкович на початку 1990-х років. На сьогоднішній день, це видавництво є одним з провідних в Східній Європі, з особливими виданнями, що славляться доволі якісною ілюстрацією. Митці, демонструють високий професійний рівень, співпрацюючи з видавництвом. Сьогодні, відомими за межами країни є ілюстрації художника Владислава Ерка [20].

Для художника притаманні ілюстрації, в яких простежується надзвичайно детальна опрацьованість. Ілюстрації автор створює вручну, а в подальшій роботі використовує графічні редактори для доопрацювання. Графік займається також і оформленням книг, цільовою аудиторією яких виступають старші підлітки та дорослі [20]. Оформлюючи книги для більш старшого віку, він значно менше застосовує колір, схильючись скоріше до чорно-білої графіки, при цьому зберігаючи свою манеру приділення уваги до найменших деталей. Яскравим зразком оформлення дорослого віршованого твору є робота «Гамлет. Принц Датський» Вільяма Шекспіра, видавництва «А-ба-га-ла-ма-га» (див. рис.1.3.)

Рисунок 1.3 – Ілюстрація обкладинки до книги «Гамлет. Принц Датський»

Ілюстровані книги відкривають нам завісу сюжету, натякають на ключові проблеми, які порушує автор, та створюють враження від прочитаного. Це ніби початкова нота парфуму, за якою ховається вся композиція [20]. Тож варто розглянути наочний приклад книжок для підлітків які пропонує видавництво «Віват» а саме: «Енн із Зелених Дахів», Люсі-Мод Монтгомері «Милі кості», Еліс Сіболд та «В пошуках Аляски», Джон Грін (див. рис. 1.4.).

а б в

Рисунок 1.4 – Ілюстрації обкладинок книг:

а - Енн із Зелених Дахів, б - Милі кості, в - В пошуках Аляски

Всі ці книги мають неоднозначний сюжет, багато з них торкаються тих

подій, з якими підліток порівнює себе, а саме: школа, відносини з рідними, однолітками, перше кохання. Мальовані ілюстрації обкладинок мають різне стилістичне оформлення, колірну гаму та стилістику. Багато де, зображується прихований сенс в дрібних деталях, які привертають на себе багато уваги, як наприклад капелюх на фоні стилізованого пейзажу та відірвана пелюстка, що зацікавлює та спонукає читача відкрити книгу та зазирнути у зміст оповідання.

Яскравим прикладом також є оформлення обкладинок для підлітків (див. рис.1.5) які пропонує Видавництво Старого Лева [25]. Ілюстрації розкривають сенс оповідання, зображуючи головних героїв. Колірна гама підібрана відповідно до сюжету, якщо книга про більш серйозні або навіть трагічні події, то вона ніяк не може бути яскравою. Ілюстрації стилізовані, з обмеженою колірною гамою, робота в кольорі побудована як на контрасті так і на нюансі. Колірне поєднання з наявними акцентами на об'єкти, на які слід звертати увагу [21]. Останніми роками літературно-книжковий ринок в Україні активно розвивається. Потреба наших громадян, а особливо молодого покоління в самоосвіті та розвитку себе як особистості, спонукає їх до знайомства з новинками сучасної української літератури. Говорячи про книгу для дітей, передусім можна згадати видавництво «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Засноване Іваном Малковичем на початку 1990-х років. На сьогодні це один з провідних видавництв Східної Європи, з особливими виданнями, що вирізняються якісною подачею ілюстрацій. Митці співпрацюючи з видавництвом демонструють напрочуд високий професійний рівень [22, с. 20-21].

Яскравої та якісно оформленої літератури особливо потребують підлітки, для подальшого розвитку себе як дорослої людини. Треба також зазначити, що для вивчення можливостей літературно-книжкового ринку та ознайомлення з його основними тенденціями, на сьогодні є набагато більше можливостей.

а

б

в

Рисунок 1.5 – Ілюстрації обкладинки до книг: а – «Метро до темного міста»;
б – «Примари чорної діброви»; в – «Путівник світом дорослішання»

На сьогодні, серед підлітків великим попитом користуються іноземні фільми, серіали та пісні, з них вони вилучають для себе закордонний стиль життя, аналізують поведінку героїв, їх середовище, вивчають особливості та різницю менталітетів різних країн або захоплюються тією чи іншою культурою. Те ж саме стосується і книг, наразі юний читач може знайти для себе веселу пригодницьку історію, вилучити з неї щось нове та цікаве не тільки читаючи україномовні книжки, а й іншомовні.

Зарубіжні книги корисні тим, що читаючи їх, є можливість вивчати іноземну мову через цікавий сюжет, збагачувати знання та дізнаватись більше про культуру країни, мовою якої ця книга написана. Відмінність зарубіжної книги торкається не тільки мови, а й її оформлення: стиль ілюстрацій, колірне рішення та шрифт. Всі ці відмінності відбуваються відповідно до особливостей культури та звичок країни, в якій була випущена книга і якими ілюстраторами оформлювалась. Провести порівняння цих особливостей можна скориставшись спеціальними онлайн книгарнями, де розміщено книги суто іноземними мовами. Виходячи з цього, можна побачити відмінність в стилістиці ілюстрацій тієї чи іншої країни (див. рис. 1.6.). Азіатські країни в ілюстраціях віддають перевагу більш спрощеним зображенням, часто застосовують ілюстрації в стилі

аніме. Американські ілюстратори в книгах про підлітків підкреслюють молодіжні аксесуари та дрібниці, колірна гама обмежена.

Рисунок 1.6 – Ілюстрації обкладинок зарубіжних книг

Поліграфічні видання, зокрема книги, вимагають великої уваги щодо їх оформлення та якісного технічного обладнання для друку. Та перш ніж випустити книгу в світ, перед дизайнером стоїть велика задача оформити її так, щоб читач дійсно мав бажання взяти її до рук та розгорнути. Для якісного оформлення книги, важливо звертати увагу передовсім на цільову аудиторію, на яку ця книга розрахована. Обмежившись тільки власним талантом та технічними можливостями, дизайнер ризикує створити непомітний та не цікавий продукт, в такому випадку можливі покупці йдуть до конкурентів. Цільовою аудиторією називають групу споживачів, на яку спрямовується просування (реклама, особистий продаж, стимулювання збуту, пропаганда). Від того, наскільки правильно визначатиметься цільова аудиторія залежить як стратегія, так і ефективність просування товару чи послуги.

Враховавши цільову аудиторію, дизайнер створює саме той товар, який буде успішно продаватись, приносячи прибуток та набувати популярності серед користувачів. Таким чином, книга привертатиме увагу саме тієї аудиторії, на яку розрахована, викликаючи зацікавленість та бажання її придбати. Перед початком оформлення книги, першим етапом є проведення аналізу цільової

аудиторії, для з'ясування, кому саме ця книга дійсно буде цікавою.

На прикладі книги «Teen Witch» – «Відьма-підліток» можна зробити загальний висновок, що вона розрахована на підлітковий вік та переважно дівочу аудиторію, оскільки всі події, які відбуваються за сюжетом, торкаються дівчини – підлітка. Проте такого висновку недостатньо, для повного аналізу цільової аудиторії [23].

Скласти портрет цільової аудиторії, можна взявши за приклад підлітка, на якого розрахована книга. Це може бути дитина від 12–15 років, переважно жіночої статі, яка проводить вільний час у соціальних мережах, читає, спілкується з друзями та відвідує гуртки. Болі та проблеми, які покриває продукт: Взаємовідносини з однолітками, проблеми в школі, зміна школи, неприйняття однокласниками, замкненість. Емоції та асоціації, пов'язані з товаром, літературним виданням: асоціації з собою, схожими історіями в школі, шкільними проблемами, друзями, емоції підвищеного настрою та позитиву. Причини, щоб придбати саме у вас: Яскрава візуалізація героїв та сюжету, сприятливі для сприймання кольори, чітке зображення емоцій, зовнішнього вигляду героїв книги, та атмосфери того середовища, в якому відбуваються події. Створення ефекту присутності читача в книзі та ототожнення себе з головною героїнею.

Для більш якісного аналізу варто взяти за основу конкретну людину на яку спрямований товар, щоб більше розкрити її інтереси та проблеми, зрозуміти, на які фактори звертати увагу для зацікавлення потенційного покупця. Відштовхуючись від цього, можна скласти приклад основного персонажа в ніші ліцензійного ПЗ. Хто це: Підліток від 12-15 років, школяр. Що його радує: Успіх та популярність в школі, спілкування з друзями, гарні оцінки, улюблена музика та книги, прояв симпатії оточуючих до себе. Від чого не може заснути: Від страху перед важливою контрольною роботою або олімпіадою, внутрішні переживання. Про що думає: Як знайти справжніх друзів, постійний розгляд себе, думки як сподобатись оточуючим, як налагодити стосунки в школі та вдома. Як любить проводити час: Слухати музику, читати книжки,

спілкуватися з друзями, відвідувати гуртки за інтересами. Потреба: Знайти історію, яка б нагадувала про себе. Вилучити з цієї історії щось корисне для себе, знайти питання на відповідь «що зі мною може бути не так?» при наявності проблем у спілкуванні з оточуючими. Біль: Відсутність популярності в школі, проблеми з навчанням, велике навантаження, втома. Недостатня кількість часу для відпочинку. За рахунок чого закриваємо: Читання кумедної та легкої книги з яскравими ілюстраціями після навчального дня, підняття настрою, любов до читання, спонукання прочитати якомога більше сторінок а дізнатися чим завершиться історія в книзі.

Таким чином можна зробити підсумок, що гарної подачі продукту недостатньо аби зацікавити користувача. Передовсім, важливо звертати увагу на те, яким буде читач, які власні турботи та внутрішні переживання він покриватиме читаючи книгу, який ряд асоціацій виникатиме в нього відносно кольору та оформлення ілюстрацій до книги. Тому, проведення аналізу цільової аудиторії є найголовнішим етапом в процесі розробки оформлення книги. Окрім проведення аналізу цільової аудиторії, важливим етапом є проведення конкурентного аналізу.

Конкуренція — це не погано, вона рухає ринок вперед і дозволяє наголошувати на речах, які несуть у собі практичну цінність для користувача [23]. Будь-який товар має свою конкуренцію на ринку, книга не є виключенням, особливо в той час, коли її розвиток набирає нових обертів а різновиди книг збільшуються. Конкурент — це фізична або юридична особа, яка конкурує на ринку, пропонуючи товари чи послуги з метою отримання економічної вигоди. З новітніми технологічними, можливостями, та програмним забезпеченням, «гарною картинкою» нікого не здивуєш, тому дуже важливо, щоб продукт виділявся серед усіх. Саме для цього проводиться аналіз конкурентів, щоб з'ясувати всі недоліки та переваги в оформленні, порівнюючи свій продукт з іншими [24].

Оскільки конкуренти можуть з'являтися у будь-який час або можуть збільшувати (або покращувати) свої пропозиції, аналіз конкурентів має бути

інтерактивним і продовжуватись протягом роботи проекту. Для аналізу конкурентів, надано три приклади книг, присвячених підліткам зі схожим сюжетом. Всі ілюстрації мають різний вигляд та колірне поєднання, тож варто проаналізувати оформлення кожної з них більш детально. Враховуючи всі переваги та недоліки та проводячи аналіз, зауважимо, що варто звертати велику увагу на ті деталі, які допоможуть в подальшій роботі над проектом при виборі стилю ілюстрацій для книги.

Роман для підлітків «Наші приховані дари», авторки Керолайн О'Доног'ю (див. рис. 1.7.) Сюжет цієї книги дещо схожий з сюжетом книги Кейті Бірчал «Відьма-підліток». Головна героїня також школярка підліткового віку, яка проявила свої магичні вміння в школі. Відмінність лише в тому, що героїня першої книги навчилася магії вже в школі, при цьому будучи звичайною дівчиною, а не відьмою від народження [26]. Роздивляючись стиль та колірну гаму ілюстрації до книги можна провести аналіз переваг та недоліків більш детально.

Рисунок 1.7 – Обкладинка роману для підлітків «Наші приховані дари»

Серед переваг можна зазначити, що поєднання кольорів гармонійне. Застосування обмеженої колірної гами не перевантажує око. Зображення головної героїні крупним планом, привертає увагу читача. Дрібні деталі вдало розташовані на площині та легко сприймаються. Застосовано відповідний стиль

зі спрощенням фігур, але при цьому не порушено пропорції та зовнішній вигляд героїні. Недоліками є рамка, в якій розміщено ілюстрації, її варто було б збільшити, або прибрати взагалі. Іконки з обох боків верхньої частини справляють зайве навантаження на око. Текст зверху погано читається.

Керстін Гір «Зільбер: Перша книга сновидінь» (див. рис. 1.8.) За сюжетом книга дещо відрізняється від попередньої, проте головною героїнею також є дівчина. Старшокласниця Лів Зільбер переїздить до Лондона і потрапив у цілу серію дивовижних подій. Вдень на неї очікує нова родина та компанія крутих старшокласників в престижній школі. А вночі, героїня блукає довгим коридором, із незліченною кількістю дверей. Проте двері ті не є звичайними – то вхід у чужі сновидіння. Рідкісний дар дівчини – керувати своїми снами та потрапляти в чужі, поринаючи то в добрі сни то в жахливі [25].

Перевагою цієї обкладинки є лаконічність кольорів, обмежена колірна гама, яка є сприятливою до зорового сприйняття. Зображення головних та допоміжних деталей в ілюстрації, допомагають запобігти перевантаженню зображення.

Рисунок 1.8 – Обкладинка Зільбер. «Перша книга сновидінь» авторки Керстін Гір

Око в центрі, натякає на тематику книги, спонукаючи до прочитання історії. Серед недоліків варто зазначити, що зображення тварини в правому нижньому кутку дещо відволікає увагу глядача, кращим варіантом можуть бути

лише візерунки.

Книга «Коти Чародійки» авторки Катріни Каленгули, Фальтазіус (див. рис. 1.9.). Всі події в сюжеті книги обертаються навколо головної героїні – дівчини підлітка, як і в попередніх прикладах. Юна Роуз потрапила до школи. Це школа магії острова Авалон! кожен учень в цій школі має чарівного компаньйона – Кота-Чарівника, який є помічником у навчанні. Роуз мала чарівну тварину, та раптом у неї вирости крила, й полетівши на цих крилах, вона покинула свою юну ученицю. Головна героїня вирушає на пошуки своєї наставниці разом із новими подругами та їхніми наставниками – чарівними котами. Багато випробувань траплялися на шляху в героїні та при цьому вони допомогли їй відкрити свій прихований дар [26].

Рисунок 1.9 – Обкладинка книги «Коти Чародійки»

Серед переваг ілюстрації можна зазначити те, що зображення є доволі чіткими та яскравими, детально опрацьовано образ героїв, їх міміку та емоції. Кольори підбрані вдало, всі вони гармонійно поєднуються між собою. Серед недоліків можна підкреслити те, що зображення кішки в написі назви трохи перевантажує шрифт, це створює зайве навантаження на око глядача, в такому

випадку, краще було б застосувати лише шрифтовий напис. Такий аналіз переваг та недоліків передбачає особистісне бачення оформлення книг. Порівнявши між собою товар конкурентів, (в даному випадку це проілюстрована книга), та визначити для себе його переваги та недоліки, можна зробити висновок, що такий спосіб є доволі ефективним та корисним для подальшої роботи над власним проєктом. Адже аналізуючи роботу інших, завжди можна оцінити і власну, зрозуміти, наскільки проєкт конкурентоспроможний серед решти подібних. Створення книги доволі довгий та кропіткий процес. Для того, щоб книга приносила задоволення від читання, важливо звертати увагу та дотримуватись відповідних вимог, щодо оформлення поліграфічних видань.

Кожне друковане видання має власну специфіку та зміст, саме від неї залежить внутрішня структура та зовнішній вигляд видання. Читачеві для успішного засвоєння інформації, крім відповідності заданій тематиці, важливі такі показники, як: зручність орієнтування у текстовому полі, читабельність та ілюстративність. Оскільки створюється книга для підлітка, ми враховуємо цільову аудиторію, на яку вона розрахована. Вже попередньо створивши аналіз цільової аудиторії і склавши її портрет, можна визначитися зі стилем ілюстрацій та їх колірним рішенням. На відміну від молодшого шкільного віку ілюстрації до книги для підлітка можуть значно відрізнитися як за стилем так і за кольором.

Також не варто забувати, що особливої уваги потребує оформлення книжкових та навчальних видань для підлітків, оскільки саме на етапі зростання та формування організму важливо створити найкомфортніші умови для читання. Адже як вже відомо підлітки є дуже вразливими до перевантаження та проблем із зором. Вимоги до майбутнього проєкту. Майбутній проєкт – це обкладинка та серія ілюстрацій до книги «Відьма-підліток» авторки Кейт Бірчал. Книгу бажано відшукати в англійській або українській версії в повному доступі. Перед тим, як приступати до ілюстрацій, важливо поринути в історію книги, ознайомитися з сюжетом, для

того, щоб ілюстрації виглядали доречно на тій чи іншій сторінці. Поринувши в сюжет книги можна зробити висновок, як виглядатимуть сцени, до якої історії доречно додавати ілюстративне супроводження а яку залишити без зображень.

Ілюстрації на повному розвороті та на цілій сторінці мають бути деталізованими, для ефекту присутності читача в книзі, має бути передано об'єм, освітлення, рефлекси та фактури. Дрібні зображення які вставлені в текст, мають меншу деталізацію та повноту кольорів, щоб не відволікати читача від сюжету. Також варто зазначити, що підлітки відносяться до більш дорослої аудиторії, тому великої необхідності в детальному ілюструванні усіх сторінок підряд немає. Після проведення аналізу цільової аудиторії, конкурентного аналізу, визначення відповідних переваг та недоліків книг конкурентів, настав час для пошукового матеріалу та ескізного етапу. Попри те, що на сьогоднішній день, вже є достатня кількість цікавих книг для підлітків з яскравими ілюстраціями, стиль яких змінюється та покращується відповідно до уподобань аудиторії та майстерності ілюстратора, потреба в нових проєктах все ще залишається незмінною. Це зумовлює необхідність створювати новий продукт, який матиме успіх в продажах та задовольняти потреби юних читачів.

Ілюстрації до книги «Відьма-підліток», розкривають сюжет книги через зображення конкретних сцен, де відбувається та чи інша подія. Основна увага приділяється головній героїні, з якою трапляються пригоди. Зображення другорядних героїв викликає бажання порівняти їх між собою, або провести паралель із собою самим чи своїми друзями. Таке порівняння спонукає до глибокого занурення в сюжет книги. Через спроби зобразити зовнішність героїв, відбувалось вивчення особистості персонажів, аналіз їх характеру та поведінки.

Ідея ілюстрацій полягає в тому, щоб поєднати елементи фантастики та сучасності в єдине ціле, враховуючи вік та стать вік персонажів. Гортаючи зображення тих чи інших сцен, читач вже поверхнево розуміє, про що йдеться в книзі, проте ілюстрації не розкривають сюжет повністю, а лише натякають на тематику. В протилежному випадку зацікавленість в прочитанні книги може втратитись. Для того, щоб ознайомитись із загальним стилем ілюстрацій до

книг для підлітків, було здійснено пошук їх прототипів (див. рис. 1.10.). Книги присвячені дітям підліткового віку. Аналізуючи прототипи, виникло образне уявлення, про загальний зовнішній вигляд цієї вікової категорії.

Рисунок 1.10 – Прототип книги для підлітків

Щоб створити всі умови для повного занурення підлітка в сюжет і ототожнення себе з головним героєм, зверталася увага на осучаснення ілюстрацій, через вивчення стилю, якого дотримуються сучасні підлітки в одязі, зачісці та аксесуарах. Для кращого розуміння стилю та зовнішності дітей підліткового віку, було розглянуто ілюстрації із зображенням підлітків (див. рис. 1.11.)

Рисунок 1.11 – Приклади підліткових ілюстрацій

Було звернено увагу на такі пункти як: яскравість образів, поєднання одягу, зачіски та аксесуарів між собою, колірна гама одягу в цілому та поєднання кольорів кожного елемента одягу окремо. Таким чином було зроблено висновок, що сучасні молодіжні образи є доволі сміливими, без особливого обмеження у виборі кольорів до відповідних образів, переважна кількість одягу має довільну форму, більшість одягу з принтами, написами або зображеннями. Одяг виконує функцію самовираження. Після аналізу прототипів та ознайомлення з підлітковим стилем настає час розробки майбутнього проєкту.

РОЗДІЛ 2

ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ІЛЮСТРАЦІЙ

2.1 Опис пошуково-проектного етапу

Першим етапом в розробці майбутнього проекту, було проведено ознайомлення з історією книги Katy Birchall «Teen Witch» та детальне вивчення сюжету. Призначення майбутнього проекту полягає в тому, щоб учні середніх класів ознайомлювалися з англійською літературою з позакласного читання, та читали книгу англійською мовою для покращення власних навичок мовлення та читання. За сюжетом 13-річна дівчина Морган – відьма, яка може все. Варто тільки клацнути пальцями і вона створить будь-що. Проте навіть відьми мають проблеми. Дівчина весь час долала певні труднощі, адже застосовувати магічну силу на людях, а тим паче в школі, їй було заборонено. В школі всі вирішили, що вона дивна, адже у неї на плечі сидів величезний тарантул. Навіть директор її недолюблює, оскільки Морган випадково бачила, як він танцює сальсу з плюшевим ведмедем.

Друзів завести у Морган теж не виходить, адже хто захоче товаришувати з тією, за ким літають полчища кажанів. Мама головної героїні – найголовніша відьма країни, яка вчила дівчину управляти своїми магічними здібностями та приймала в неї ЕЮВ – екзамен юних відьом. Хоча що поганого, якщо Морган провчить пару грубіянів, наславши на них кажанів, чи зробить себе трохи популярнішою, створивши собі неймовірні хореографічні дані. В якийсь момент, застосування чар вийшло з-під контролю, після чого юній відьмі довелося виправляти ситуацію вже без магії а з допомогою свого друга, який виявився чаклуном – одним з головних ворогів відьом.

Відштовхуючись від прочитання сюжету та вивчивши всі події, які трапилися з головною героїнею, було обрано сцени для ілюстрацій. Прочитавши книгу та ознайомившись з поведінкою героїв, їх пригодами та середовищем, де відбувається та чи інша історія, виникла певна уява щодо їх

зовнішнього вигляду, стилю одяжі, рухів, рис обличчя та міміки. На цій основі було створено пошукові ескізи на аркуші формату А4 простим олівцем (див. рис. 2.1). Під час створення швидкого начерку, виникало бажання моментально занотувати образи, які виникали в голові, проте опрацювання правильної будови та пропорцій всіх об'єктів, в ході роботи не здійснювалося.

Рисунок 2.1 – Перші пошукові начерки

Після створення перших начерків, вже виникли певні ідеї щодо кольорового рішення ілюстрацій. На початковому етапі ідея полягала в тому, щоб створити враження «присутності» читача в книзі. Для досягнення цього ефекту, було приділено велику увагу кольору та реалістичності предметів, передачі об'єму та освітлення, але при цьому упущено елементи анатомії, ракурсу, композиції та втрачено загальний стиль ілюстрацій (див. рис. 2.2). Такий варіант не був задовільним, адже зображення вийшли занадто дитячими, а не доопрацьована анатомія створювала враження незавершеності. Роботи над кольором та реалістичністю предметів було недостатньо для досягнення бажаного результату, адже колір не «врятує» ілюстрацію, якщо було не доопрацьовано її основні елементи.

Рисунок 2.2 – Ілюстрації в кольорі

Здійснюючи пошук кольору було задумано опрацювати середовище, в якому знаходяться герої: шкільний двір, горище, коридор та їдальня. Також пошук кольору здійснювався відповідно зовнішності героїв. Кольори вийшли занадто яскравими та недостатньо гармонійно поєднувались між собою, фон був перевантажений деталями, що відволікає від героїв самої ілюстрації та обтяжувало сприймання. Стиль ілюстрацій не відповідав віковій категорії дітей, залишаючись притаманним молодшому шкільному віку а не підліткам. Для того, щоб віднайти стиль, який є більш доречний для підліткового віку, враховуючи зовнішній вигляд цієї вікової категорії та стиль в одязі, було створено нові, додаткові ілюстрації (див.рис. 2.2).

Рисунок 2.3 – Додаткові ілюстрації з пошуком стилю

Додаткові ілюстрації на повний розворот створено яскравими, з наявністю дрібних деталей, вдалою вийшла робота над кольором, передачею об'єму та освітлення, одягу було зображено більш підлітковою. Дуже важливим етапом, все ще залишалася робота над анатомією, пропорціями, ракурсами та емоціями героїв. Проблемними та складними, під час ілюстрування, виявились руки, адже дуже важливим моментом в зображенні рук, було передати їх поворот, анатомічну будову пальців та кісток. Для того, щоб в процесі майбутньої розробки ілюстрацій правильно передати об'єм, застосовувались методи малювання руки за схемою побудови, від простих загальних геометричних форм до пальців та нігтів [28]. Також важливим було дослідити пропорції людського обличчя [29]. Для досягнення потрібного результату, здійснювався пошук нових ракурсів та положення героїв в ілюстрації (див. рис. 2.4.).

При створенні ілюстрації, важливим етапом було зобразити героїв в динаміці, для цього дуже важливо заздалегідь визначитись, яким чином буде рухатись той чи інший герой, куди повертатиметься його голова, плечі та тіло. Для того, щоб відтворити рух людини правильно, з урахуванням пропорцій та анатомії, було використано допоміжні схеми, з представленням руху людського тіла, поворотів голови а також зображення людини під час руху.

Рисунок 2.4 – Другий варіант пошукових начерків

Окрім анатомії та пропорцій тіла, велику увагу було приділено зображенню одяжі, в яку одягнені герої, окрім стилю було визначено, як правильно намалювати драперію одяжі, в яких саме ділянках тканина морщиться а в яких звисає, утворюючи додатковий об'єм. Проаналізовано зображення одяжі, якщо тканина майорить за вітром, або герой знаходиться в русі. Для передачі об'єму важливо визначити, де саме буде зображуватися тінь та світло, утворюючи при цьому реалістичність фактури тканини. На цьому етапі, важливим було розуміння, як «одягнути» свого героя правильно, щоб одяг не виглядав «дерев'яним» на тілі людини а повторював форму тіла та його вигини.

В процесі роботи над ілюстраціями виникло питання з вибором ракурсу сцени. На всіх зображеннях герої були розташовані переважно фронтально, по прямій лінії, наче на екрані, це виглядало нецікаво. Важливим було передати саме «живий» процес того дійства, яке відбувається з героями, передаючи конкретну мить тієї чи іншої події. Сприймаючи ілюстрацію у вигляді звичайної картинки, у читача не виникне яскравого враження та емоцій від сприймання

зображень та від змісту загалом. Таким чином, розглянувши всі необхідні схеми для малювання героїв, наступним етапом було здійснено пошук цікавих ракурсів, з яких потім було визначено композицію сцен для ілюстрацій. Для пошуку вдалих ракурсів, було розглянуто приклади композиційного розміщення об'єктів в коміксах «Marvel» [30], адже саме там можна знайти нестандартні ракурси, рухи та пози у взаємодії між персонажами (див.рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Сторінка з коміксу «Marvel» для пошуку ракурсів

Переглянувши всі необхідні схеми та приклади, було розпочато роботу над пошуком нового композиційного рішення ілюстрацій, обрано відповідні сцени, для подальшої розробки, визначено зовнішній вигляд персонажів, їх дії та рухи. Важливою задачею було створити ілюстрацію з дотриманням законів композиції, зобразивши головні об'єкти крупним планом, за ними другорядні елементи, та допоміжні дрібні деталі для того, щоб прикрасити композицію та доповнити її.

На етапі створення швидких лінійних начерків, головною ціллю було створити основну масу будови фігури людини, та розташування всіх об'єктів на площині. Під час створення замальовок людей, важливим було перевірити пропорції людського тіла, та створити своєрідний каркас фігури людини. Частина тіла зображувались за допомогою простих геометричних фігур: овалу, кола, трапеції та прямокутників, які лежать в основі побудови [30]. Також на цьому етапі були підібрані ракурси, з яких розкривається сцена ілюстрації. Під час вибору ракурсу та положення людини в русі, було опрацьовано додаткові начерки, для вибору конкретного руху або пози. Так наприклад в сцені, де головна героїня падає з мітли та знаходиться в польоті, найскладнішим було передати пропорції та скорочення частин тіла людини відповідно ракурсу, тому ця поза потребувала більше уваги для опрацювання. Сцена з танцями теж потребувала створення додаткових начерків людини в русі, для того, щоб зрозуміти, як скорочуються частини тіла людини під час руху (див. рис. 2.6).

Рисунок 2.6 – Пошук пози руху героїні

Важливим було зобразити фігуру персонажів більш детально, передати структуру та рух волосся, фактуру тканини, опрацювання міміки та виразу обличчя персонажів відповідно до характеру героїв та подій, які з ними відбуваються в тій, чи іншій сцені. Зображення людського тіла, було надзвичайно кропітким етапом роботи, тому важливим завданням було передати фігуру підлітка, щоб він не виглядав дорослою людиною. Постійно зверталася увага на зображення кісток та м'язів героїв, під час роботи використовувалися додаткові схеми малюнків із зображенням людського тіла [31]. Для правильного зображення міміки, було розглянуто допоміжні схеми, із зображенням міміки обличчя людини.

Також здійснювалася робота над зображенням фактури волосся. На перший погляд цей процес здавався доволі простим, вважалося, що великої уваги волосся не потребує, але в ході роботи було з'ясовано, що волосся має свою так звану «анатомію», адже зображення руху волосся, локони, які повторюють форму голови людини, об'єм та фактура потребують додаткового опрацювання. Після того, як було розглянуто всі допоміжні схеми з малювання окремих частин тіла людини, настав час для розробки більш детальних ескізів, з уточненим малюванням рис та емоцій обличчя героїв, волосся, тіла, та одягу. Під час розробки ескізів було змінено формат ілюстрацій на портретне розташування зображень.

На прикладі однієї зі сцен можна розглянути поступовий процес малювання ілюстрації. Роботу було здійснено в декілька етапів. Першим етапом було створено начерк композиційного розміщення всіх об'єктів на площині. Другий етап – розробка лінійного начерку з урахуванням всіх деталей. Третій етап полягає у накладанні основних кольорів на об'єкти. Четвертим етапом є поступова робота з об'ємом та світлом. П'ятий етап є завершальним, на цьому етапі здійснювалось більш уточнене опрацювання освітлення, одягу, драперії, дрібних деталей та додавання фону (див. рис. 2.8).

Рисунок 2.7 – Послідовність створення ілюстрації

Процес роботи над обкладинкою книги, також здійснювався в декілька етапів. Саме цей, на перший погляд легкий елемент, вимагає до себе значної уваги. Важливою задачею було розрахувати площину обкладинки таким чином, щоб на ній вмістилися всі її компоненти, а саме: передня обкладинка, задня обкладинка та бокова сторона книги, на якій зазначається назва та автор. На передній обкладинці розміщено зображення головної героїні – відьми підлітка Морган, в поєднанні з написом назви самої книги. Задня сторона обкладинки містить інформацію про автора. Всі елементи мають бути гармонійно розміщені на площині обкладинки, важливо не допустити ситуації, коли саме в процесі друку можлива випадкова обрізка зображень або необхідної інформації, саме для цього створюється макет у відповідних допоміжних програмах. Для того, щоб визначитись з форматом книги, було здійснено пошук розмірів книги, для більш точної подальшої роботи.

Формат обкладинки в розвороті 319 x 230 мм з полями 15 мм з усіх сторін, випуск під обріз 15 мм. Виставивши всі значення було розпочато роботу над макетом. Макет представлений у вигляді розгорнутої обкладинки книги.

Червоною смугою позначається лінія згину, до її країв доходить фон обкладинки, який не несе за собою необхідних зображень або інформації. Основна картинка знаходиться в межах білої частини рамки. В межах фіолетової смуги розташовується необхідна інформація та зображення. Товщина корінця обкладинки складає 17 мм. Від корінця книги створюється відступ 6мм, а вже від нього ще один відступ 15 мм. Також було створено фігури «квадрат», для зручності розташування лінійок (див. рис. 2.8).

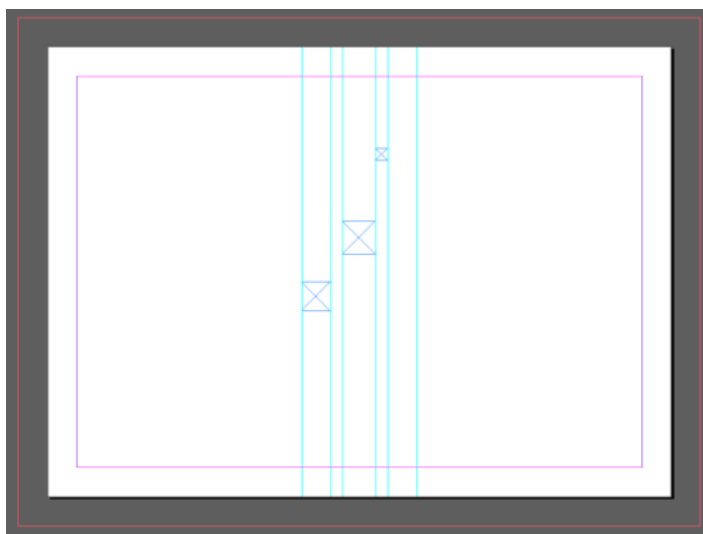

Рисунок 2.8 – Початок розробки макету книги

Для кращого розуміння розташування всіх елементів на обкладинці, її макет представлено також з використанням кольору, та підписів (див. рис. 2.9). Червоним кольором зазначено лінії згину, на них не міститься ніякої важливої інформації, лише загальний фон. Сірим кольором, позначається ділянка з основною картинкою, проте важлива інформація, як наприклад зображення та назва книги все одно на ній не розміщується. Білим кольором, позначено місце, де розміщено значимі елементи: основне зображення, назву книги, та необхідну інформацію про автора.

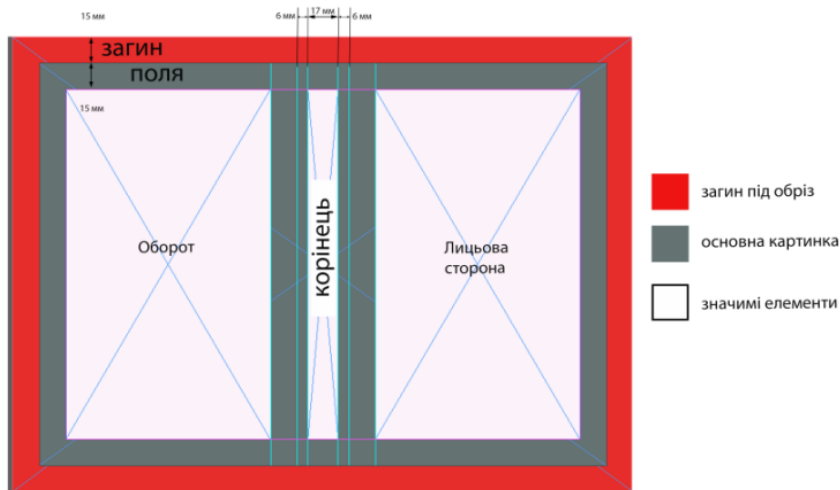

Рисунок 2.9 – Представлення макету з підписами

Для візуалізації всіх елементів обкладинки було також розроблено макет в кольорі, із зазначенням назви, автора, зображення героїні, та загального фону. Таке представлення обкладинки, дає змогу наочно побачити, де саме будуть розташовуватись всі елементи.

2.2 Програмне та технічне забезпечення для розробки ілюстрацій

Сучасні комп'ютерні технології допомагають створити роботу якісною та цікавою, при цьому значно полегшують процес роботи над проектом. Говорячи про ілюстрацію, варто зазначити, що для її створення існує безліч програм. Найпопулярнішими серед програм для малювання ілюстрацій є Adobe Photoshop – програма для растрової графіки та редагування зображення [32]. Adobe Illustrator – програма, призначена для векторної графіки [33]. Часто використовуються також програми: SketchBook [35], Corel Painter [36], та багато інших. Всі ці програми допомагають створити малюнок в певній техніці. За допомогою використання спеціальних налаштувань та пензлів, можна створити необхідну фактуру. Таким чином, можна відтворити імітацію акварельної техніки або малювання пастельним олівцем. Для створення майбутніх ілюстрацій було обрано програму Adobe Photoshop, яка дозволяє працювати з растровою графікою. Також для малювання ілюстрацій, була необхідність у

використанні графічного планшету. Для малювання ілюстрацій, було застосовано пензлі, такі як: круглий пензель, та пензлик із загостренням. Для пензлів було виставлено певні налаштування а саме: функція «передача», для плавного переходу між відтінками та їх змішування, «рівень нажиму», для регулювання товщини ліній, «нахил пера», для отримання ліній відповідно того, як рухається перо по екрану планшету.

За допомогою застосування спеціальних завантажених пензлів було створено фактури, відповідно до задуму: «пастельний олівець», «твердий олівець», «нерівна вугільна текстура» та «розбрикувальний пензель». Після створення необхідних сцен з відповідними ефектами, було використано програму InDesign, для верстки окремих сторінок та обкладинки книги. Ця програма призначена для роботи з текстом та зображеннями, тому за її допомогою було здійснено розмітку розташування ілюстрацій та текстової частини в книзі. В процесі оформлення обкладинки книги було використано інструмент «лінійка» для зручності та правильності розмітки всіх елементів на обкладинці (див. рис 2.9.). В подальшому процесі виконання проєкту, було створено візуалізацію обкладинки та ілюстрацій книги за допомогою створення мокапів, які розроблялися в програмі Adobe Photoshop.

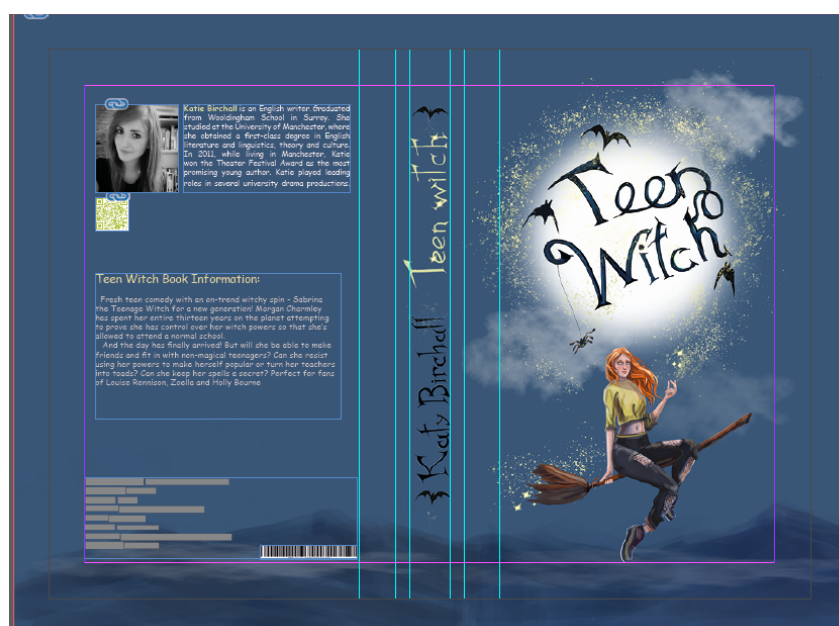

Рисунок 2.9 – Представлення макету в кольорі

2.3 Опис фінального проектного рішення

В процесі роботи над майбутнім проектом, здійснювалися всі необхідні етапи. Після розробки макету обкладинки та ілюстрацій отримується готовий результат. Першим етапом роботи була розробка обкладинки (див. рис. 2.10). Вона складається з передньої частини, корінця та заднього обороту. На передній частині міститься назва книги та зображення головної героїні. Головна героїня – відьма підліткового віку з рудим волоссям за зеленими очима. Одежа відьми відповідає підлітковому стилю, на ній чорні брюки, кеди та зелена кофта, яка підкреслює колір очей.

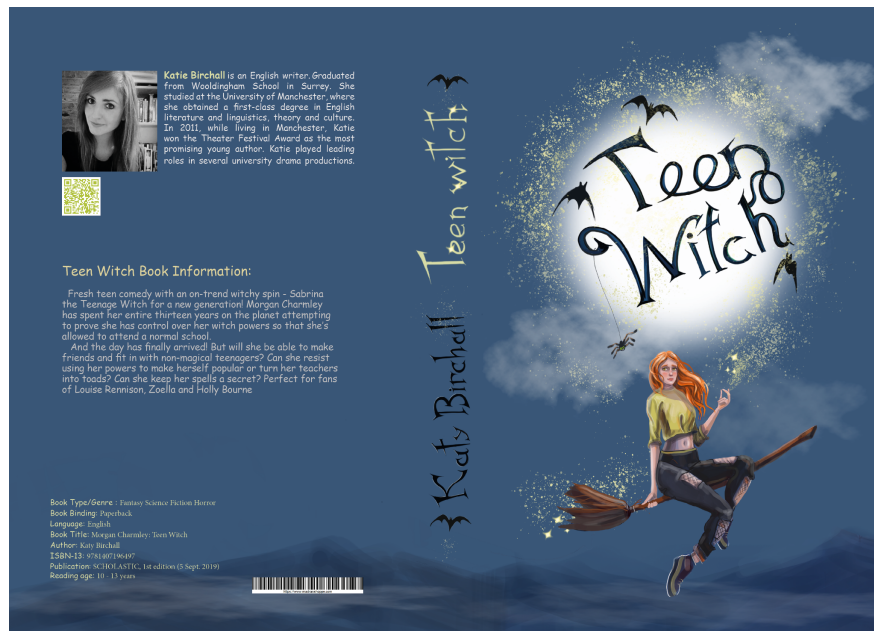

Рисунок 2.10 – Оформлена розгортка обкладинки

Героїня зображена на мітлі, що натякає глядачу на особливість цієї дівчини. Дівчина літає на мітлі вночі, саме тому колір обкладинки темно-синій. Зліва також зображено павука – одного з головних героїв книги. Павук – це фамільяр відьми. Хоч він Про ніч також говорить повний місяць, які освітлює шлях. На тлі світлого місяця розташовано темний напис назви книги. Навколо відьми зображено хмари, кажанів та чари, у вигляді розсипаних блискіток. В

нижній частині обкладинки зображено легкий малюнок гір, щоб показати, що героїня знаходиться на певній висоті. На корінці також міститься назва та автор книги.

Оформлюючи обкладинку книги, важливим завданням було створити відповідну атмосферу, яка б змогла зацікавити читача та натякнути на приблизний сюжет книги (див. додаток А). викликати інтерес до головної героїні, спонукати читача до запитань: чому дівчина має саме такий вигляд? чому поруч з нею павук, а навколо кажани? де саме вона літає на мітлі? і т.д. Перегортаючи обкладинку, читач може поверхнево знайти відповіді на запитання, прочитавши опис книги. Сюжет не розкривається повністю, а лише дає інформацію, яка підштовхує читача до вивчення історії.

Оборот книги складається з таких пунктів як: фото автора та qr код, просканувавши який, можна перейти на сторінку письменниці, та дізнатися детальніше про її творчість та біографію. Також короткий текст з інформацією про письменницю міститься біля її фото зліва. Нижче розташовано опис історії сюжету, який має зацікавити читача, та спонукає його до прочитання книги. Зліва викладено необхідну інформацію про вік читацької аудиторії книги, рік видання, видавництво, кількість сторінок, мову, якою написана книга та штрих код.

Перша ілюстрація присвячена події, з якої починається розповідь в сюжеті книги. Оформлюючи ілюстрацію було зроблено акцент на колір. За допомогою кольору та освітлення було передано час доби та атмосферу малюнку (див. рис. 2.11). Фон ілюстрації виконаний у вигляді двох плям, синій колір зображує небо а зелений траву. За допомогою контрасту теплих та холодних кольорів, утворився ефект світіння багаття, навколо якого сидять відьми. Більш детально було про деталізовано героїв, які знаходяться на першому плані, чим далі знаходиться герой, тим менше деталей зображується.

Рисунок 2.11 – Оформлення ілюстрації до книги

Малюючи ілюстрації, робота велася не лише з кольором а і з лінією. Важливим було передати не тільки яскравість а й уточненість деталей, позбавившись від «замилення» зображень, яке може утворитися від великої кількості згладжування та розмивання відтінків, що створювалось для ефекту змішування фарб. За допомогою легкого контуру, було окреслено найголовніші деталі. Для контуру застосовувався коричневий або сірий колір, для того, щоб контур не виділявся занадто сильно і не перевантажував зображення.

ВИСНОВКИ

Під час виконання кваліфікаційної роботи було опрацьовано 30 друкованих та інтернет джерел а також 20 графічного матеріалу.

Проаналізовано літературні і інтернет джерела з досліджуваної теми, із вилученням необхідного матеріалу, використаного в подальшому процесі роботи над проектом.

Проведено аналіз аналогів ілюстрацій для підлітків, в ході якого було також проведено аналіз переваг та недоліків оформлення ілюстрацій та обкладинок книг для підлітків зі схожим сюжетом.

Визначено стилістичні рішення для оформлення ілюстрацій для читачів підліткового віку, враховуючи поєднання кольорів, стилізацію персонажів та графічне подання зображень відповідно до підліткового віку дітей.

Розроблено та описано процес розробки концепції унікальних стилізованих ілюстрацій та обкладинки до книги, із зазначенням технічного та програмного забезпечення в ході роботи та опису процесу створення необхідних ефектів під час роботи в графічних редакторах, а також зазначено перелік використаних функцій та програмних інструментів, застосованих в ході малювання ілюстрацій.

Апробація відбулася шляхом публікації тез на міжнародній науково-практичній конференції «Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології» яка відбулась 12 грудня 2022, м. Запоріжжя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Елементи конструкції книги : довідник. URL:
<https://publisher.tsybulska.com/elementy-konstruktsii-knyhy/>
2. Димова А., Потапенко М. Книжкова ілюстрація, як вид графічного мистецтва. *Молода наука -2021 : зб. наук. пр. студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених* : у 5 томах. (м. Запоріжжя, 01.2021): ЗНУ, 2021. Т.2. С. 255-257.
3. Історія української ілюстрації. *Вільна енциклопедія*. URL:
<https://www.wiki-data.uk-ua.nina.az/> (дата звернення 14.04.2023)
4. Екслібрис. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. *Українська Бібліотична Енциклопедія*. URL:
<https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B1%D1%80%D0%B8%D1%81>(дата звернення 14.04.2023)
5. Савчук М. В. Комікс. *Енциклопедія Сучасної України*. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. Т. 14. 32 с.
6. Творча студія «Аграфка». Про сайлентбук О. Шатохіна. «Жовтий метелик» Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. 32 с. URL:
<https://starylev.com.ua/blogs/tvorca-studiya-agrafka-pro-saylentbuk-oleksandra-satoxina-zovtyu-metelyk> (дата звернення 20.04.2023)
7. Дитячі книги у форматі Pop-Up: особливості та секрети створення. URL:
<https://learning.ua/blog/201908/dytiachi-knyhy-u-formati-pop-up-osoblyvosti-ta-sekretu-stvorennia/> (дата звернення 20.05.2023)
8. Мельник О. Комп'ютерна графіка в сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю. *Молодий вчений*. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. № 1. Вип. 33. С. 159-160.
9. Кадоркіна Ю. О. Сучасна Українська книжкова ілюстрація. Оформлення прози та віршованих збірок. *Молодий вчений*. Київ : Національна академія керівних кадрів культури та мистецтв, 2018. № 12 (1), С. 19-20.
10. Шульська Н., Манюхіна А. Ілюстративна культура сучасної дитячої книги.

- Scripta manent* : Молодіжний науковий вісник Інституту філології та журналістики: зб. наук. пр. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. Вип. 3. С. 152-154.
11. ДСТУ ISO : 29-62002. Видання для дітей. Поліграфічне видання. [Чинний від 2002-08-01]. URL:
<https://archive.chytomo.com/standards/vydannya-dlya-ditey-polihrafichne-vykonannya-hstu29-62002>
 12. Слижук О. А. Сучасна українська література для підлітків: вивчення та викладання в школі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : педагогічні науки* : зб. наук. праць. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. № 8, Ч. 2. С. 122 – 129.
 13. Психологія підлітка. Сторінка шкільного психолога. URL:
<https://kalitaschool.jimdofree.com/>
 14. Читати захоплює! Як вибрати книгу в залежності від віку. Рекомендації експертів. URL: <https://life.pravda.com.ua/projects/reading/2019/09/9/238092/>
 15. Глюза М. П., Табакова І. С. Використання ілюстрації у створенні дитячого видання. *Молодіжна школа семінар : зб. матеріалів доп. учасн. VI Міжнар. наук.-техн. конф.* Харків : НУРЕ, 2021. С. 74 – 75
 16. Історія виникнення книжкової ілюстрації. URL:
<https://zski.com.ua/shkilna-biblioteka/uroky-rekomendatsiji/istoriya-vynyknennya-knyzhkovoji-ilyustratsiji>
 17. Полосіна Ж. Бути на одній сторінці: особливості книжкової ілюстрації | *Telegraf*, 2021. URL:
<https://telegraf.design/buty-na-odnij-storintsi-osoblyvosti-knyzhkovoyi-ilyustratsiyi/>
 18. Полегенько Г. З точки зору підлітків. ІЗОЛЯЦІЯ: збірник оповідань. Харків : Ранок «БараБука», 2021. 144 с. URL:
<https://www.barabooka.com.ua/z-tochki-zoru-pidlitkiv/>
 19. Дитяча психологія. Вплив кольору на психологію дитини. URL:
<https://www.koloristika.in.ua/>
 20. Братус І. Функції ілюстрацій у дитячій літературі. *Інноваційний розвиток*

- науки нового тисячоліття : матеріали наук.-практ. конф.* Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 32-34.
21. Двадцятка найцікавіших книжок для підлітків — Блог видавництва «Віват». URL:
<https://vivat-book.com.ua/blog/dvadcyatka-najc%D1%96kav%D1%96shih-knizhok-dlya-p%D1%96dl%D1%96tk%D1%96v.html>
 22. Кадоркіна Ю. Сучасна Українська книжкова ілюстрація. Оформлення прози та віршованих збірок. *Молодий вчений*. Київ : Національна академія керівних кадрів культури та мистецтв, 2018. № 12. С. 20–21.
 23. Як правильно вибрати свою цільову аудиторію. URL:
<https://www.seotm.com/ua/blog/kak-analizirovat-auditoriyu-saytaa.html>
 24. Олексюк Є. Коли та як проводити аналіз конкурентів. URL:
https://ux.pub/olex_world/competitor-analysis-m6n
 25. Інтернет – книгарня «Yaкаboo». Товари підліткової літератури. URL:
<https://www.yakaboo.ua>
 26. Єкнигарня. Любовні романи для підлітків. URL:
<https://book-ye.com.ua/seo/catalog/lyubovni-romany-dlya-pidlitkiv/nashi-prykhovani-dary/>
 27. Birchall K. *Teen Witch*: London: Scholastic, 2019. 320 p. URL:
<https://www.amazon.com/Morgan-Charmley-Witch-Katy-Birchall/dp/1407196499>
 28. Як малювати кисті рук. Конструкція. Академічний малюнок рук - побудова та розуміння пропорцій. *Art Академія*. URL:
<http://www.artacademia.kiev.ua/kursy-risovaniya/kursu-akademicheskogo-risunka-karandashom-v-art-studii/akademicheskij-risunok-kistej-ruk-karandashom/>
 29. Facial Proportions – How to draw a face. URL:
<https://thevirtualinstructor.com/facialproportions.html>
 30. Каталог коміксів Марвел. URL: <https://casinodengi.com.ua/dc-marvel/comics/>
 31. Human Anatomy Fundamentals: Basic Body proportions. URL:
<https://design.tutsplus.com/articles/human-anatomy-fundamentals-basic-body-p>

roportions--vector-18254

32. Adobe Photoshop. URL: <https://www.adobe.com/ua/products/photoshop.html>

33. Adobe Illustrator. URL: <https://www.adobe.com/ua/products/illustrator.html>

34. InDesign. Layout design for print and digital media. URL:

<https://www.adobe.com/ru/products/indesign.html>

35. Sketchbook. URL: <https://www.sketchbook.com>

36. Painter. Professional Digital Art Software for Windows. URL:

<https://www.painterartist.com/en/product/painter/>

37. Шатохін О. Жовтий метелик. Львів : Видавництво Старого Лева, 2022.

32 с.

ДОДАТОК А

Обкладинка книги

Рисунок А.1 - Візуалізація обкладинки книги 1

Рисунок А.2 - Візуалізація обкладинки книги

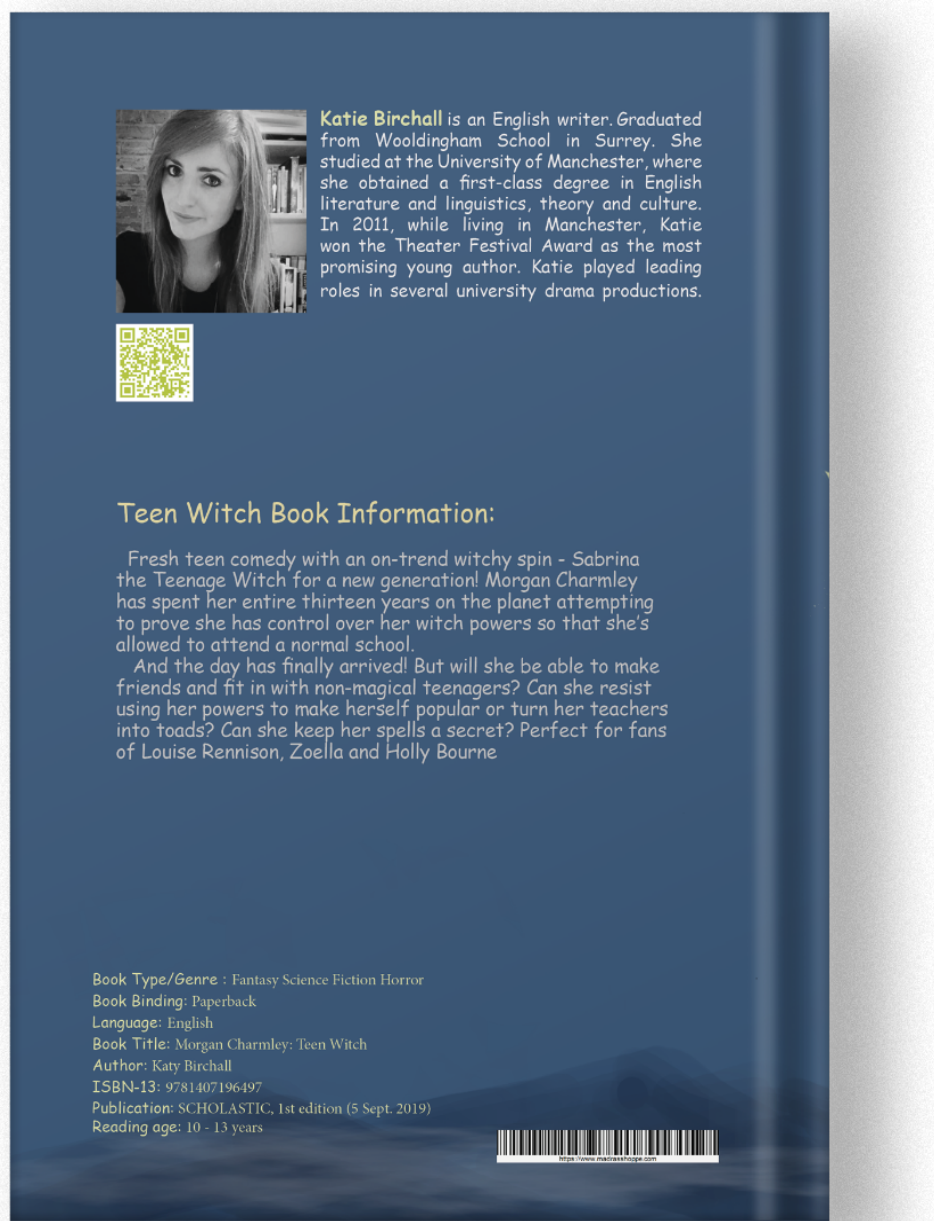

Рисунок А.3 - Візуалізація звороту обкладинки книги

ДОДАТОК Б
Ілюстрації до книги

Рисунок Б.1 - Ілюстрація 1

Рисунок Б.2 - Ілюстрація 2

Рисунок Б.3 - Ілюстрація 3

Рисунок Б.4 - Ілюстрація 4

ДОДАТОК В

Візуалізація ілюстрацій

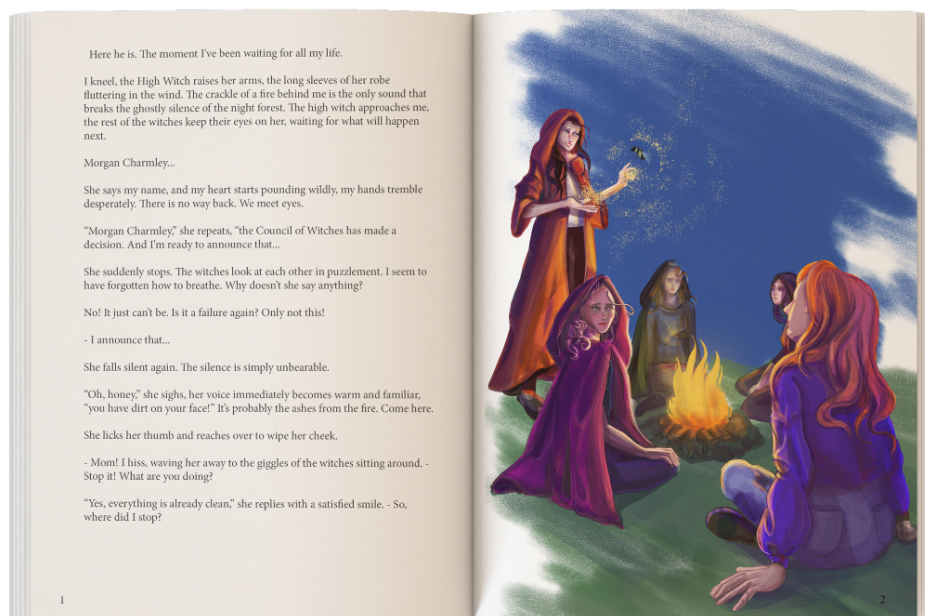

Рисунок В.1 - Візуалізація ілюстрації на сторінці

ДОДАТОК Г

Послідовність розробки ілюстрацій

Рисунок Г.1 - Розробка перших начерків

Рисунок Г.2 - Розробка перших ескізів в кольорі

Рисунок Г.3 -Послідовність розробки ілюстрації